

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	8CdoPr/7/2024
Identifikačné číslo spisu:	2522200254
Dátum vydania rozhodnutia:	14.08.2024
Meno a priezvisko:	Mgr. Miroslav Šepták
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:2522200254.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. J., narodeného XX. H. XXXX, F., N.. D. XC, zastúpeného advokátskou kanceláriou Advokátska kancelária LYSO & PARTNERS spol. s r.o., Hlohovec, Nám. Sv. Michala 30/27, IČO: 36 862 347, proti žalovanej SEZAKO Trnava, s. r. o., Trnava, Orešanská 11, IČO: 36 263 800, zastúpeného advokátskou kanceláriou KRALIK & PARTNERS s.r.o., Bratislava, Ul. 29. Augusta 2B, o určenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru a náhradu mzdy, vedenom na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 21Cpr/1/2022, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 26. apríla 2023 sp. zn. 23CoPr/1/2023, takto

rozhodol:

Dovolanie žalovanej proti časti potvrdzujúcemu výroku I., že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalovanou žalobcovi listom zo 14. decembra 2021 doručeným 4. decembra 2021 je neplatné o d m i e t a.

Rozsudok Krajského súdu v Trnave z 26. apríla 2023 sp. zn. 23CoPr/1/2023 v časti potvrdzujúceho výroku I. týkajúcej sa povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške 33.097,82 eura ako aj vo výrokoch II. a III. z r u š u j e a vec mu v uvedenom rozsahu v r a c i a na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „súd prvej inštancie“, alebo „prvoinštančný súd“) zo 16. novembra 2022 č. k. 21Cpr/1/2022-158 v napadnutých výrokoch I. a II. (výrok I.); výroky IV. a V. rozsudku súdu prvej inštancie o nároku na náhradu trov konania zmenil tak, že žalobca má voči žalovanej nárok na náhradu trov prvoinštančného konania v plnom rozsahu (výrok II.); žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (výrok III.).

1.1. V odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie rozsudkom zo 16. novembra 2022 č. k. 21Cpr/1/2022-158 určil, že „okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalovanou žalobcovi listom zo 14. decembra 2021 doručeným 4. decembra 2021 je neplatné (výrok I.)“ a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške 33.097,82 eura do troch dní od nadobudnutia právoplatnosti rozsudku (výrok II.). Žalobu zamietol v časti „o určenie, že skončenie

pracovného pomeru žalobcu u žalovanej vykonané potvrdením o zamestnaní zo 14. decembra 2021 je neplatné a o určenie, že pracovný pomer žalobcu ako zamestnanca u žalovanej trvá (výrok III.). Žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % v konaní o určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru zo 14. decembra 2021 a v konaní o uloženie povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy (výrok IV.). Žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % v konaní o určenie, že skončenie pracovného pomeru žalobcu u žalovanej vykonané potvrdením o zamestnaní zo dňa 14. decembra 2021 je neplatné a v konaní o určenie, že pracovný pomer žalobcu ako zamestnanca u žalovanej trvá (výrok V.).

1.2. Súd prvej inštancie rozhodnutie právne odôvodnil podľa ustanovení § 68 ods. 1, ods. 2, § 74, § 77, § 79 ods. 1, § 9 ods. 3, § 38 ods. 1, ods. 4, § 57 ods. 1, § 79 ods. 1, ods. 2, § 134 ods. 1, ods. 2, ods. 3, ods. 4 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce (ďalej len „Zákonník práce“), § 2 ods. 1, § 3 ods. 1 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách (ďalej len „zákon o cestovných náhradách“), § 137 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“). Rozhodnutie o trovách konania odôvodnil tak, že predmetom konania bolo viacero samostatných nárokov (určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru zo 14. decembra 2021; určenie neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru zo 14. decembra 2021 vykonané potvrdením o zamestnaní zo 14. decembra 2021; určenie že pracovný pomer trvá; uloženie povinnosti nahradiť mzdu), pričom každý takýto nárok mohol byť uplatnený samostatne aj keď nárok na náhradu mzdy je plne závislý od rozhodnutia súdu o neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru. O trovách konania preto rozhodol vo vzťahu ku každému z nich samostatným výrokom.

2. Na odvolania žalovanej i žalobcu odvolací súd preskúmaním rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutých častiach a konania mu predchádzajúceho, ako aj celého obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie zistil skutkový stav v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie o uplatnenej žalobe.

2.1. Odvolací súd konštatoval, že v žalovanou napadnutých výrokoch I., II. a IV. považoval prvoinštančné rozhodnutie za vecne správne a vo vzťahu k jej odvolacím námietkam uviedol, že podstatným v preskúvanom konaní bolo odpovedať na otázku, či konanie žalobcu popísané v Okamžitom skončení pracovného pomeru zo 14. decembra 2021 vykazuje znaky tak závažného porušenia pracovnej disciplíny, že intenzita tohto porušenia odôvodnila výnimočný postup zamestnávateľa - žalovanej, ktorý sa premietol do okamžitého skončenia pracovného pomeru so žalobcom podľa § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce.

2.2. Odvolací súd po preskúmaní veci konštatoval, že po zistení dodržania formálnych podmienok sa súd prvej inštancie správne zamerlal na zistenie hmotnoprávnych podmienok okamžitého skončenia pracovného pomeru predpokladaných ustanovením § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce, podľa ktorého žalovaná postupovala. Súd prvej inštancie dospel k správne záveru, že konanie žalobcu nedosiahlo intenzitu takého porušenia pracovnej disciplíny, ktoré by odôvodňovalo okamžité skončenie pracovného pomeru. V uvedenom smere poukázal na súdom prvej inštancie zistený a ustálený skutkový stav, z ktorého je zrejmé, že žalovaná ako zamestnávateľ skončila so žalobcom ako zamestnancom dňa 14. decembra 2021 písomnou formou okamžite pracovný pomer pre závažné porušenie pracovnej disciplíny podľa § 68 ods. 1 písm. b/ Zákonníka práce. Pracovnú disciplínu mal žalobca porušiť tým, že dňa 13. decembra 2021 odmietol nastúpiť na výkon prác v Českej republike, čím podľa žalovanej vedome a bezdôvodne porušil základné povinnosti určené v pracovnej zmluve - nastúpiť na pracovnú cestu a vykonávať prácu v mieste určenom v pracovnej zmluve. V konaní nebolo sporným, že žalobca uzatvoril so žalovanou 1. septembra 2010 pracovnú zmluvu na pracovnú pozíciu strojník sací kanalizačných vozidiel, robotník. Ako miesto výkonu práce bolo dojednané „územie celého Slovenska, prípadne okolitých štátov, napr. Česká republika, kde bude vysielaný na pracovné cesty“ (Čl. II. ods. 1. pracovnej zmluvy). Pravidelné pracovisko bolo dojednané na K. XX T. W.. Podľa ďalšieho dojednávania, v prípade výkonu práce mimo miesta výkonu práce, sa takáto práca má posudzovať ako pracovná cesta a zamestnanec má nárok na plnenia v zmysle zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách; zamestnanec - žalobca zároveň súhlasil s vysielaním na pracovné cesty - čiastočné pracovné výkony v

Českej republike (Čl. II. ods. 2., 3. pracovnej zmluvy). Odvolací súd sa stotožnil so záverom prvoinštančného súdu, ktorý z vykonaného dokazovania - najmä výsluchu svedka W., nemal jednoznačne a nad všetku pochybnosť preukázané, že dňa 13. januára 2021 (pondelok) písomne alebo ústne nariadil žalobcovi pracovnú cestu do Českej republiky. Svedok W. vo svojej výpovedi uviedol, že 10. decembra 2021 (piatok) v rámci telefonického rozhovoru so žalobcom mu oznámil, že pôjde pracovať do Českej republiky, do W.. Uvedený telefonický rozhovor sa uskutočnil v čase, keď ešte bol žalobca práceneschopný a týmto telefonickým rozhovorom oznamoval svedkovi W., že od pondelka nastúpi do práce. Svedok ďalej uviedol, že v pondelok po nástupe žalobcu do práce tomuto odovzdal lístok, že má ísť do W. a hlásiť sa tam (na pobočke) u vedúceho; žalobca podľa svedka lístok pokrčil a zahodil do koša. Žalobca poprel, že by mu svedok oznámil ústne alebo písomne, že má nastúpiť na pracovnú cestu do Českej republiky, pracovné cesty sa pritom podľa praxe zaužívanej v organizácii žalovanej vždy oznamovali vopred telefonicky alebo sms-správou a v pondelok po nástupe do práce nariadenie pracovnej cesty dostali zamestnanci písomne. Skutočnosť, že pracovné cesty sa nariaďovali písomne potvrdil vo svojej výpovedi aj svedok W. s tým, že zamestnancom odovzdávali lístky s napísaným miestom výkonu práce, kontaktom aj druhom práce. Odvolací súd sa stotožnil aj so záverom prvoinštančného súdu, že okrem výpovede svedka W. nebol predložený žiaden dôkaz, napríklad svedkom uvádzaný lístok s vyslaním žalobcu alebo iná písomnosť, preukazujúca tvrdenia žalovanej o nariadenej pracovnej ceste, najmä ak táto pracovná cesta mala byť nariadená písomne. V tejto súvislosti poukázal aj na správnu úvahu súdu prvej inštancie o tom, že žalovaná súdu netvrdila a ani nepreukázala žiadne výnimočné okolnosti, z ktorých by vyplývala nevyhnutnosť nástupu práve žalobcu na pracovnú cestu, a to najmä za tých okolností, že deň 13. december 2021 bol prvým dňom nástupu žalobcu do práce po práceneschopnosti. Odvolací súd tak súhlasne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že 13. decembra 2021 nedošlo konaním žalobcu k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny, ktorá by zakladala dôvod na okamžité skončenie pracovného pomeru a okamžité skončenie pracovného pomeru zo 14. decembra 2021 je preto neplatné.

2.3. Vo vzťahu k námietke žalovanej, že súd prvej inštancie pochybil aj pri výpočte výšky náhrady mzdy (ktoré odôvodnil v bodoch 105. a 106. rozsudku), pretože žalobca žiaden nárok na náhradu mzdy nemá, keďže bol od 15. decembra 2021 práceneschopný, odvolací súd z obsahu spisu zistil, že žalovaná vo vzťahu k nároku žalobcu na náhradu mzdy pred súdom prvej inštancie neuplatnila žiadne prostriedky procesnej obrany a kvalifikovaným spôsobom v zmysle citovaného ustanovenia § 151 ods. 2 CSP nepoprela tvrdenia žalobcu o nároku na náhradu mzdy. Žalovaná len všeobecne konštatovala, že k otázke náhrady mzdy nebude potrebné vykonať dokazovanie, pretože žaloba žalobcu je vo svojom základe nedôvodná. Odvolací súd sa preto konkrétnymi odvolacími námietkami žalovanej týkajúcimi sa nároku žalobcu na náhradu mzdy nezaoberal, nakoľko žalovaná mala možnosť svoje tvrdenia uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia súdom prvej inštancie, ktorým bolo dokazovanie vyhlásené za skončené, pričom súd prvej inštancie ju riadne poučil o jej procesných právach a povinnostiach, vrátane poučenia o uplatnení prostriedkov procesnej obrany a procesného útoku (č. I. 71 spisu).

2.4. V súvislosti s odvolaním žalobcu proti výroku V., ktorým súd prvej inštancie žalovanej priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov v rozsahu 100 % v konaní o určenie, že skončenie pracovného pomeru žalobcu u žalovanej vykonané potvrdením o zamestnaní zo 14. decembra 2021 je neplatné a v konaní o určenie, že pracovný pomer žalobcu ako zamestnanca u žalovanej trvá, dospel odvolací súd k záveru, že výrok V. nie je vecne správny, a preto ho bolo potrebné zmeniť postupom podľa ustanovenia § 388 CSP.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalovaná (ďalej aj „dovolatelka“), prípustnosť ktorého vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. f/, § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP.

3.1. V rámci dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP žalovaná namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v tom, že odvolací súd (1) sa nevysporiadal s podstatnými a rozhodujúcimi argumentmi a obmedzil sa iba na konštatovanie, že týmito argumentami sa nebude zaoberať, nakoľko údajne vo vzťahu k nim žalovaná neuplatnila žiadne prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, (2) sa nevysporiadal s otázkou nesprávne určeného základu pre výpočet náhrady

mzdy za rozhodujúce obdobie pre priznanie nároku na náhradu mzdy v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce ako aj k nesprávne určenej výške náhrady mzdy, keďže táto nemala oporu v predložených dôkazoch (bod 28. rozsudku), (3) sa v odôvodnení nevysporiadal s argumentom, či osoba žalobcu ako zamestnanca a jej správanie počas trvania pracovného pomeru nemohlo po posúdení dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru viesť k záveru o tom, že skončenie pracovného pomeru bolo dané platne, s ohľadom na zistené skutočnosti v prvoinštančnom konaní.

3.2. V rámci dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP žalovaná namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu a to „či žalobcovi aj za obdobie počas jeho práceneschopnosti patrí nárok na náhradu mzdy ako následok neplatného skončenia pracovného pomeru, a to v súlade s § 79 ods. 1 Zákonníka práce“. Žalovaná v tejto súvislosti namietala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 31. januára 2019 sp. zn. 6Cdo/98/2017 a rozhodnutia Najvyššieho súdu ČSSR zverejneného v zbierke rozhodnutí pod č. R 90/1970, v zmysle ktorého je ustálené, že: „Ak pracovník nie je schopný (napr. v dôsledku pracovnej neschopnosti, kedy mu prislúcha nemocenské) alebo ochotný konať prácu pridelenú podľa pracovnej zmluvy, nemá nárok na poskytnutie náhrady mzdy podľa § 61 ods. 1 zák. práce.“. Žalovaná uviedla, že otázka neexistencie nároku žalobcu na náhradu mzdy podľa § 79 ods. 1 Zákonníka práce, ktorá sa odvíja od dispozičného prejavu žalobcu (ako zamestnanca), teda či tento trvá alebo netrvá na tom, aby ho dovolateľ zamestnával, je otázkou v súdnej praxi ustálenou, pričom príkladom odkázala na ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (rozsudok z 27. septembra 2009 sp. zn. 1Cdo/180/2009, rozsudok sp. zn. 1Cdo/51/2017, rozsudok z 13. októbra 2008 sp. zn. 3Cdo/237/2007, rozsudok z 28. februára 2011 sp. zn. 4Cdo/204/2009).

3.3. V rámci dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP žalovaná uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu riešená nebola, a to „či musí byť pracovná cesta nariadená zamestnancovi písomne v zmysle zákona o cestovných náhradách, inak sa táto považuje za nenariadenú“. Dovolať sa domnieva, že uvedený záver o potrebe nariaďovať pracovné cesty písomne v zmysle zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci nakoľko - príkaz (vyslanie na pracovnú cestu) podľa jej názoru nie je právnym úkonom, z uvedeného dôvodu tak absencia formy alebo prípadné vady toho príkazu nemôžu spôsobiť jeho neplatnosť. Žalovaná mala za to, že cieľom prijatia právnej úpravy zákona o cestovných náhradách nebolo rozšíriť povinnosť zamestnávateľa o povinnosť nariaďovať pracovné cesty písomne (čo pri niektorých profesiách objektívne nie je ani možné), ale zabezpečiť pre zamestnanca právnu istotu vo vzťahu k poskytovaniu náhrad za pracovné cesty, tak aby táto bola v prípade jej neuhradenia zo strany zamestnávateľa dostatočne preukázateľná a jej výška nepochybne určiteľná. Záverom žalovaná uviedla, že ak by mal zákonodarca záujem rozšíriť povinnosti zamestnávateľa odkazom na zákon o cestovných náhradách v Zákonníku práce by tak nepochybne učinil.

3.4. Žalovaná navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudky súdov oboch nižších inštancií zrušil a vec vrátil prvoinštančnému súdu na ďalšie konanie.

4. Žalobca vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedol, že dovolanie má charakter „skrytého odvolania“ a napriek tomu, že žalovaná navonok formuluje svoje dovolanie ako dovolanie podané z dôvodov zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP a kumulatívne z dôvodov nesprávneho právneho posúdenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, § 421 písm. b/ CSP, z obsahu celého dovolania vyplýva, že napáda rozhodnutie odvolacieho súdu zo skutkových dôvodov. Žalobca navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odmietol a priznal mu nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej v rozsahu 100 %.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP),

bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP), preskúmal vec a dospel k záveru, že dovolanie je potrebné v časti výroku I. odmietnuť, pretože nie je prípustné; v časti potvrdzujúceho výroku I., týkajúcej sa povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške 33.097,82 eura ako aj vo výrokoch II. a III. je dôvodné, a preto v uvedenom rozsahu dovolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

6. Právo na prístup k dovolaciemu súdu nie je absolútne. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok a tejto jeho mimoriadnej povahe zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti, prísne regulovanej Civilným sporovým poriadkom. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, len ak to zákon pripúšťa, pričom prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu-ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním.

7. Podľa § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 420 CSP alebo § 421 CSP v spojení s § 431 ods. 1 CSP a § 432 ods. 1 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

Dovolanie podľa § 420 písm. f/ CSP

12. V súvislosti s uplatneným dovolacím dôvodom podľa § 420 písm. f/ CSP dovolateľka namietala nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu v tom, že odvolací súd (1) sa nevysporiadal s podstatnými a rozhodujúcimi argumentmi a obmedzil sa iba na konštatovanie, že týmito argumentami sa nebude zaoberať, nakoľko údajne vo vzťahu k nim žalovaná neuplatnila žiadne prostriedky procesnej obrany a procesného útoku, (2) sa nevysporiadal s otázkou nesprávne určeného základu pre výpočet náhrady mzdy za rozhodujúce obdobie pre priznanie nároku na náhradu mzdy v zmysle § 79 ods. 1

Zákonníka práce ako aj k nesprávne určenej výške náhrady mzdy, keďže táto nemala oporu v predložených dôkazoch (bod 28. rozsudku), (3) sa v odôvodnení nevysporiadal s argumentom, či osoba žalobcu ako zamestnanca a jej správanie počas trvania pracovného pomeru nemohlo po posúdení dôvodov okamžitého skončenia pracovného pomeru viesť k záveru o tom, že skončenie pracovného pomeru bolo dané platne.

13. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f/ CSP, sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia.

13.1. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 97/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

14. Princípu práva na spravodlivý proces zodpovedá právo účastníka na určitú kvalitu súdneho rozhodnutia a povinnosť súdu svoje rozhodnutie riadne odôvodniť. Súd sa teda musí zaoberať účinné námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Z uvedeného potom vyplýva, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f/ CSP môže dôjsť aj nepreskúmateľnosťou napadnutého rozhodnutia (porov. I. ÚS 105/06, III. ÚS 330/2013, III. ÚS 47/2019, 4Cdo/34/2018, 4Cdo/3/2019, 5Cdo/57/2019, 8Cdo/152/2018).

15. V predmetnej veci sú v dovolaní napadnutom rozhodnutí (obsah ktorého nemožno posudzovať izolovane od rozsudku súdu prvej inštancie, lebo prvoinštančné a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok - viď rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08) zreteľne vysvetlené jeho podstatné dôvody, uvedené ustanovenia, ktoré súd aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery, ako i vysvetlené právne úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil. Prijaté právne závery sú primerane odôvodnené spôsobom zodpovedajúcim § 393 ods. 2 CSP (predtým § 157 ods. 2 zákona č. 99/1963 Zb.). Za procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

15.1. Ďalej osobitne k jednotlivým dovolacím námietkam žalovanej dovolací súd uvádza, že sudy nižších inštancií v odôvodnení svojich rozhodnutí dostatočným spôsobom objasnili ako dospeli k záveru o neplatnosti okamžitého skončenia pracovného pomeru zo 14. decembra 2021 (viď. bod 15. až 20. napadnutého rozhodnutia, resp. bod 74. až 101. odôvodnenia prvoinštančného súdu). Vo svojom rozhodnutí odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu; jeho postup, vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím prvoinštančného súdu, nemožno považovať za neodôvodnený.

15.2. Vo vzťahu k odvolacej námietke žalovanej, že súd prvej inštancie pochybil pri výpočte výšky náhrady mzdy, pretože „...žalobca žiaden nárok na náhradu mzdy nemá, keďže bol od 15. decembra 2021 práceneschopný...“, odvolací súd uviedol (viď bod 28. napadnutého rozhodnutia), že „...žalovaná vo vzťahu k nároku žalobcu na náhradu mzdy pred súdom prvej inštancie neuplatnila žiadne prostriedky procesnej obrany kvalifikovaným spôsobom v zmysle citovaného ustanovenia § 151 ods. 2 CSP, nepoprela teda tvrdenia žalobcu o nároku na náhradu mzdy...len všeobecne konštatovala, že k otázke

náhrady mzdy nebude potrebné vykonať dokazovanie, pretože žaloba žalobcu je vo svojom základe nedôvodná...". Odvolací súd sa preto konkrétnymi odvolacími námietkami žalovanej týkajúcimi sa nároku žalobcu na náhradu mzdy (jej výšky) nezaoberal, nakoľko táto mala možnosť svoje tvrdenia uplatniť najneskôr do vyhlásenia uznesenia súdom prvej inštancie, ktorým bolo dokazovanie vyhlásené za skončené, pričom súd prvej inštancie ju riadne poučil o jej procesných právach a povinnostiach, vrátane poučenia o uplatnení prostriedkov procesnej obrany a procesného útoku (č. l. 71 spisu). Predmetný procesný postup dovolateľka v rámci svojej dovolacej argumentácie označila za nesprávny v konečnom dôsledku vedúci k tomu, že odvolací súd sa v napadnutom rozhodnutí nevysporiadal s podstatnými a rozhodujúcimi argumentmi vo veci, konkrétne sa riadne nevysporiadal s otázkou výšky nároku na náhradu mzdy v zmysle § 79 ods. 1 Zákonníka práce. Vychádzajúc z obsahu spisu sa dovolací súd s uvedenými námietkami žalovanej v celom rozsahu stotožnil. Dovolací súd (na rozdiel od súdov nižších inštancií) nemohol nechať bez povšimnutia, že žalobca už v podanej žalobe uviedol, že od 15. decembra 2021 je práceneschopný, pričom prvoinštančný súd konštatoval, že uvedený stav trval aj v čase vyhlásenia jeho rozsudku. Túto skutočnosť v spojení s procesnou obranou žalovanej, že „nesúhlasí s výškou uplatneného nároku na náhradu mzdy, resp. so základom takto uplatneného nároku“ považoval dovolací súd za dostatočnú na to, aby sa súdy nižších inštancií sa s takto zvolenou obranou začali zaoberať. Neobstojí preto argumentácia o nepopretí skutkových tvrdení žalobcu o nároku na náhradu mzdy zo strany žalovanej.

16. V posudzovanom prípade dovolací súd uzatvára, že obsah spisu nedáva podklad pre záver, že konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti uvedenou v ustanovení § 420 písm. f/ CSP, avšak len vo vzťahu k časti napadnutého potvrdzujúceho výrok I., že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalovanou žalobcovi listom zo 14. decembra 2021 doručeným 4. decembra 2021 je neplatné, dovolanie žalovanej v uvedenej časti preto odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Vo zvyšnej časti, týkajúcej sa povinnosti žalovanej zaplatiť žalobcovi náhradu mzdy vo výške 33.097,82 eura ako aj v súvisiacich výrokoch II. a III. považoval dovolací súd dovolanie žalovanej za dôvodné a preto v uvedenej časti napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu v uvedenom rozsahu vrátil na ďalšie konanie v zmysle § 449 ods. 1, 2 CSP na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

17. Rozhodovacia prax dovolacieho súdu sa ustálila na názore, že v prípade dôvodne namietanej vady zmätočnosti ide o procesnú nesprávnosť, pri ktorej je predčasné posudzovať otázky súvisiace so správnosťou právneho posúdenia veci (1Cdo/166/2017, 2Cdo/88/2017, 3Cdo/146/2018, 4Cdo/191/2018). V danom prípade sa to týka otázky správneho právneho posúdenia druhého napadnutého výroku o priznaní nároku na náhradu mzdy.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP

18. Dovolací súd ďalej pristúpil k skúmaniu existencie dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a § 432 CSP týkajúceho sa potvrdzujúceho výroku, že okamžité skončenie pracovného pomeru dané žalovanou žalobcovi listom zo 14. decembra 2021 doručeným 4. decembra 2021 je neplatné.

19. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

20. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

21. K posúdeniu dôvodnosti dovolania (či dovolateľom napadnuté rozhodnutie skutočne spočíva na

nesprávnom právnom posúdení) môže dovolací súd pristúpiť len po prijatí záveru o prípustnosti dovolania. Právna úprava dovolacieho konania obsiahnutá v CSP (podobne ako predchádzajúca právna úprava, pozn.) dôsledne odlišuje prípustnosť a dôvodnosť dovolania.

22. O tom, či je daná prípustnosť dovolania podľa § 421 CSP, rozhoduje dovolací súd výlučne na základe dôvodov uvedených dovolateľom (porovnaj § 432 CSP). Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

23. V prípade dovolacieho dôvodu spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 písm. a/ CSP) alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (písm. b/ až c/ § 421 ods. 1 CSP). Dovolateľ je teda povinný v dovolaní jednoznačne uviesť, v čom vidí prípustnosť dovolania, t. j. ktorý z predpokladov uvedených v § 421 ods. 1 CSP zakladá jeho prípustnosť. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania.

24. Dovolaťka vyvodzovala prípustnosť dovolania v danej veci aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, pretože rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená, a to „či musí byť pracovná cesta nariadená zamestnancovi písomne v zmysle zákona o cestovných náhradách, inak sa táto považuje za nenariadenú“. Výslovila presvedčenie, že uvedený záver o potrebe nariaďovať pracovné cesty písomne v zmysle zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci nakoľko - príkaz (vyslanie na pracovnú cestu) podľa jej názoru nie je právnym úkonom, z uvedeného dôvodu tak absencia formy alebo prípadné vady toho príkazu nemôžu spôsobiť jeho neplatnosť. Žalovaná mala za to, že cieľom prijatia právnej úpravy zákona o cestovných náhradách nebolo rozšíriť povinnosť zamestnávateľa o povinnosť nariaďovať pracovné cesty písomne (čo pri niektorých profesiách objektívne nie je ani možné), ale zabezpečiť pre zamestnanca právnu istotu vo vzťahu k poskytovaniu náhrad za pracovné cesty, tak aby táto bola v prípade jej neuhradenia zo strany zamestnávateľa dostatočne preukázateľná a jej výška nepochybne určiteľná. Ak by mal zákonodarcia záujem rozšíriť povinnosti zamestnávateľa, odkazom na zákon o cestovných náhradách v Zákonníku práce by tak nepochybne učinil.

25. Dovolací súd vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu, uplatnenému podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP ďalej uvádza, že základným predpokladom prípustnosti dovolania je, že dovolací súd vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neposudzoval právnu otázku vymedzenú dovolateľom (t. j. právne posúdenie veci odvolacím súdom, s ktorým dovolateľ nesúhlasí). Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom vymedzenej právnej otázky a že sa jedná o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie.

26. Z odôvodnenia preskúmaného rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil so záverom prvoinštančného súdu, ktorý z vykonaného dokazovania - najmä výsluchu svedka W., nemal jednoznačne a nad všetku pochybnosť preukázané, že dňa 13. januára 2021 (pondelok) „písomne alebo ústne“ žalovaná nariadila žalobcovi pracovnú cestu do Českej republiky. V uvedenom smere poukázal na výpoveď práve spomínaného svedka a prax zaužívanú v organizácii žalovanej, v ktorej sa vždy pracovné cesty oznamovali vopred telefonicky alebo sms-správou a v pondelok po nástupe do práce nariadenie

pracovnej cesty dostali zamestnanci písomne. Vychádzajúc aj z uvedeného odvolací súd tak súhlasne so súdom prvej inštancie dospel k záveru, že 13. decembra 2021 nedošlo konaním žalobcu k závažnému porušeniu pracovnej disciplíny, ktorá by zakladala dôvod na okamžité skončenie pracovného pomeru, a preto takéto okamžité skončenie pracovného pomeru zo 14. decembra 2021 je neplatné.

27. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom). Rovnako tak sama polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu vecí významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 a § 432 CSP.

28. Na základe uvedeného pod bodmi 18. až 27. dovolací súd dospel v danom prípade k záveru, že napadnuté rozhodnutie nebolo založené výlučne na tom, že žalovaná „nenariadila žalobcovi cestu písomne“, odvolací súd vo svojich úvahách sa zaoberal aj tým, „či nebola nariadená ústne, resp. v súlade so zaužívanou praxou žalovanej“. Riešenie tak otázky „či musí byť pracovná cesta nariadená zamestnancovi písomne v zmysle zákona o cestovných náhradách, inak sa táto považuje za nenariadenú“ je v preskúmvanej veci bez významu vo vzťahu k výsledku sporu. Navyše podľa dovolacieho súdu je zistenie okolností doručovania nariadenia pracovnej cesty žalobcovi otázkou skutkovou a jej riešenie vychádza zo skutkových zistení zodpovedajúcich tomu-ktorému prípadu. Zodpovedanie predmetnej otázky je výsledkom vykonaného dokazovania v danom spore a aj s ohľadom na skôr uvedené skutočnosti by tak malo v tomto prípade len akademický charakter, bez vplyvu na záver odvolacieho súdu o dôvodnosti podanej žaloby v časti týkajúcej sa neplatnosti skončenia pracovného pomeru. Samotná polemika dovolateľky s rozhodnutím odvolacieho súdu nepredstavuje vymedzenie podstatnej právnej otázky tak, ako to predpokladá § 421 ods. 1 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP. Námietku žalovanej týkajúcu sa spochybňovania skutkových zistení a skutkových záverov považuje dovolací súd za neopodstatnenú. Úlohou dovolacieho súdu v rámci dovolacieho konania nie je riešenie skutkových otázok, pretože dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP).

29. Nad rámec dôvodov tohto rozhodnutia dovolací súd uvádza, že dovolateľkou nastolenou otázkou vzťahujúcou sa k druhému napadnutému výroku „či žalobcovi aj za obdobie počas jeho práceneschopnosti patrí nárok na náhradu mzdy ako následok neplatného skončenia pracovného pomeru, a to v súlade s § 79 ods. 1 Zákonníka práce“, ktorú možno parafrázovať aj ako „Započítava sa do celkového času, za ktorý by sa mala zamestnancovi poskytnúť náhrada mzdy, aj čas trvania jeho dočasnej pracovnej neschopnosti?“. Inak povedané „má zamestnanec nárok na náhradu mzdy za prvých deväť mesiacov po neplatnom skončení pracovného pomeru bez ohľadu na prípadnú práceneschopnosť, keďže nárok na náhradu mzdy je ohraničený v zákone exaktne“ sa dovolací súd v rozhodovacej praxi už zaoberal. V zmysle dávnejších právnych záverov vyjadrených v judikáte R 90/1970 „ak pracovník nie je schopný (napr. pre práceneschopnosť, keď mu patrí nemocenské) alebo ochotný vykonávať prácu pridelenú podľa pracovnej zmluvy, nemá nárok na náhradu mzdy podľa § 61 ods. 1 Zákonníka práce (teraz § 79 ods. 1 Zákonníka práce)“. Predmetným záverom zodpovedá aj Stanovisko Cpjf 104/74 k niektorým ustanoveniam zákoníku práce zmeneným alebo doplneným ustanoveniami zákona č. 20/1975 Sb. (R 51/1975) a tiež a neskoršia judikatúra najvyššieho súdu (viď uznesenie z 27. januára 2010 sp. zn. 4Cdo/159/2008, resp. z 1. októbra 2010 sp. zn. 1Cdo/180/2009 a tiež rozsudok z 27. januára 2022 sp. zn. 5Cdo/225/2018, resp. uznesenie z 25. júna 2024 sp. zn. 4Cdo/4/2022).

30. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej v časti, týkajúcej sa potvrdzujúceho výroku o neplatnosti skončenia pracovného pomeru, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej vo vzťahu k tomu istému výroku namietala nesprávne právne posúdenie veci v zmysle § 421 ods. 1 CSP, odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP ako dovolanie, ktorého dovolacie dôvody neboli vymedzené spôsobom uvedeným v §§ 431 až 435. Vo zvyšnej časti dovolací súd napadnuté rozhodnutie zrušil a vec v uvedenom rozsahu vrátil odvolaciemu súdu v zmysle § 449 ods. 1, 2 CSP na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

31. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP). Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

32. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.